

d
c

17

(10)

Generalprüfung

f

AD
ACTUM ORATORIUM,
 IN
LYCEO TORGENSI

d. 25. Septembr. XCIV.
 habendum,

NOBILISSIMOS ATQVE HONORATISSIMOS
DOMINOS MUSARUM
 PATRONOS, FAUTORES ATQVE
 AMICOS,

*Ea, qva par est, Observantia
 invitat*

M. GODOFREDUS Steinbrecher
 Rector ibid.

TORGÆ,
 Typis JOHANN. ZACH. HEMPL.

PRudentiæ laudem haud mereri
ultimam, qui, quicquid agit, cautè agit & cir-
cumspecte: extra dubitationis aleam positum es-
se omnem, omnes, mente nisi capti, fatebun-
tur. Cui ignotum est omnibus encomiis dignif-
simum, quod frequens in ore laudatissimi Ducis Brunsvicen-
sium & Lünæburgensium, AUGUSTI, gloriosissimæ memo-
riæ fuisse dicitur Symbolum: *Alles mit Bedacht*. Quod I-
psi beatissima Serenitas mutuò accepisse videtur ab Impe-
ratore Romano, quò quantò minor Imperio, tantò major
fuit fidei, quam Christiani profiteamur, encomio, scil. Au-
GUSTO, Principe itidem laudatissimo, qui prudentem cun-
ctationem nulli non, aure quasi vulsâ, commendaturus, hoc
suum fecit Symbolum: *FESTINA LENTE*, dignissimum sa-
nè, iudicio celeberrimi Adagiographi Erasmi, quod omni-
bus incidatur columnis, Templorum & Scholarum inscriba-
tur foribus & aularum valvis, dignissimum, quod insculpa-
tur annulis, ut cuiusque obversetur animo, occurrat oculis,
nulli non mortaliū maximo futurum usui. Cui respon-
det Imperatoris L. *VERI* Symbolum: *NIHIL OBITER*, quò
Ipso Ipse quemlibet, cuius ille cunque sit fortis, sit ordinis,
adhortaturus, ut res, quas suscipit, omnes cum prudenti agat
morâ, cum cura agat sollicita catoque consilio, atq; in lon-
gitudinem consulendo, futura respiciat: cum istud, scitu Co-
mici, sit sapere, non quod ante pedes modo est, videre, sed
quæ etiam futura sunt, prospicere. Profectò si Alexander
M. id recta secum via reputasset & consilio precibusque A-
micorum, rogantium, ut liberiore Clyti sermone inter
pocula offensus, exitum respiceret, paruisset, vitæ suæ Ser-
vatorem non occidisset. Ita nec plebs Amstelodami fu-
ribunda, dato iracundiæ spatio, in JOHANNEM de
WITTE Pensionarium, ejusque fratrem CORNELIUM de
WITTE Exconsulem, potentes ditesque viros perfidiæ qui-
dem suspectos, non tamen convictos, anno 1672. crudelius
consulisset: siquidem irruptione in carcerem, quo ipsi con-
tinebantur, factâ, opinione vel errore suo fontes protraxit,
crudelissime trucidavit, trucidatos ab infami furca suspendit,
laceravit, & ventre rescisso, cor & viscera distulit, digitos,
nares auresque abscissas pretio vendidit, nonnulli in eam a-
cti rabiem fuisse dicuntur, ut carnem aslam devoraverint,
teste

teste TzCHIMMERO in Auct. Sleid. Quapropter, cum Theo-
 dosius Imperator non illaudatus, irâ, æqvò ardentiori in Theſ-
 falonicenses incensus, septem horum millia interfici jussisset,
 à sacris publicis remotus ab Ambrosio, publica sancivit lege:
ut publica judicia & capitalium causarum pœne in trigesimum usque diem differrentur.
 Sic & Cujacius, nobilis ille JCTus, propositas in Jure dubi-
 tationes in alium rejecit diem, addita hac ratione: *Se nolle au-*
toritatem tot annis in jure acquisitam, una calida & festinata responsione in discrimen
adducere, teste Erasmi. l. 6. Apoph. Sanè si Flacius, Professor il-
 le Jenensis, non vulgaris eruditionis, eruditionem suam in
 Theologia tot annis partam in consilium adhibuisset, nec mi-
 nus cogitatè negasset: peccatum esse Accidens, in errorem ab-
 surdissimum prolapsus non fuisset. Quemadmodum, itaque
 multi multa faciunt temeritate quadam sine judicio, dicente
 Tullio: ita magnus Magni Alexandri animus tantum non ad
 coelum effertur, at longè alia de illo sententia est prudentissimi
 Senecæ, eundem appellantis vesanum adolescentem, cui pro
 virtute felix fuerit temeritas. Sanioris sanè mentis fuit Q. Ma-
 ximus Fabius, cui cata nec infelix Cunctatio CUNCTATORIS
 Agnomen peperit. Cum enim Hannibal *ἀναρωδῶ* ille Nominis
 Romani hostis, Italiam mirè vexaret, laceraret, & ipso tribus
 maximis præliis victore, imperii Romani Majestas in præcipi-
 ti stare videretur jamjam ruitura: unus ille, ut Ennius Poëta di-
 xit, cunctando rem Romanam restituit. Relatu digna est ora-
 tio, apud Livium quæ legitur. Cùm enim Paulus Flaminius &
 Varro consules urbe jam essent egressuri, copiasque ingenti
 sumtu curaque coactas adversus Hannibalem educturi, & Var-
 ro, homo præceps & temerarius, hoste se viso, illicò cum eo,
 collatis signis, dimicaturum esse dixisset: Flaminiū Fabius
 gravissimè hortatus est, ut Collegæ temeritati, sibi populoque
 Romano perniciem non dubiam attracturæ, masculè resisteret
 & adversus famam rumoresque hominum firmus staret, sine,
 inquam, timidum te pro cauto, tardum pro considerato, im-
 bellem pro perito belli vocent, malo te sapiens hostis metuat,
 quàm stulti cives laudent.

Quamvis autem uti in aliis, ita in bello, in quo bis peccare
 non licet, Imperator caute ac cunctanter agat, ne, re malè gestâ, ipsi
 dicendum sit: *non putarām,* monito Tullii l. 1. Off. Cap. m. 23. uti Scipio
 Africanus Major dixisse fertur: *Turpe in re militari dicere non putarām;* ea,
 tamen cunctatio, cujus genitrix est socordia pectorisque angustia,
 minimè probanda est. Nisi enim e. g. miles, hoste adventante, prin-
 cipiis obstat, sed occasionem rei bene gerendæ deliberando, cunctando
 præter-

prætermittit, & hoste præventus oppressusque tum demum arma capessit: habitu triumphali armatus, via sacra nequaquam petet Capitolium, quod sanè petierit, si Axioma, tempore belli à Julio Cæsare observatum, sibi dictum putaret: *Magna consilia non diu deliberanda, sed sequenda sunt.* Quo nomine C. Tacitus l. i. Annal. Pompejum laudat: *quod festinato praelio victoriam hosti præripuerit.* Nam quàm facile est occasiones amittere, dicto Plinii, tam difficile easdem adipisci. Sic & in aliis rebus non paucos peccare in proclivi est. Certè Chirurgus, qui nimis cautus timidusque, lethifero vulnere curando remedia applicare vel & ense refecare, pars ne trahatur sincera, diu deliberat dubitatve, sauciæ ægrique vitam vitæ exponet periculo. Ita qui alios consilio aut solatio juvare rogatus, consilia, solatia suspendit diuque nimis deliberat, cum tamen plurimum possit à consilio, nec lingua ad fundenda solatia inepta sit, non tam cautus, quàm officii proditor sui audit. Quemadmodum igitur sub virtutum specie atque obtentu plerique sua fovent celantque vitia: ita non paucis prudentia cautà est, si negotia sub manu quæ hærent hodieque agenda sunt, in diem differunt, è quorum grege numeroque eos inprimis esse deprehendimus, qui studiis humanioribus addicti diu deliberant, consultant, an hoc & illud studium in Scholis classicis sit tractandum, aut, ipsi tractando opinione se sua impares judicantes, in Academiam differendum; atq; ita lectionis & scriptionis dilationi æquò plus indulgentes, nil nisi suam produnt segnitiam. Quibus probè observatis Cl. Weizius Præceptor olim in Gymnasio Halensi meritissimus, discipulos suos ita hortari consuevit: Dilationem ac procrastinationem perniciosissimam ingeniorum pestem, studiorum ruinam, naufragium literarum fundique scholastici calamitatem, profectuum fructum omnem dissipantem, explodite, unus dies intermissus aut dilatus perturbat omnia, seriem lectionis interrumpit &c. Quare cum alii quidem regiam mediocritatis viam observantes, caute & cunctanter, quicquid agunt, agunt, alii non, ac proinde vel encomio digni, vel vituperio, vel meliora monendi: tres ex ordine Discipulorum juvenes, susceptâ dicendi provinciâ, in scenam ipsos producent; & quidem

I. GOTTOFREDUS Stein / Guben. Lusatus
encomio dignos dicet, qui prudenter cauteq; temporis inservientes nihil, vel nimium cunctando, vel se præcipitando, agunt. Uti contra

II. JOH. JACOBUS PAUCKISCHIUS, Kreisichen. Misn.
taxat secus facientes, & denique

III. CHRISTIAN. Gottlieb Beiche / Damensis Saxo,
digrediendo ad Commilitones, ipsos monet ut rerum suarum sat acturi, temporis rationem habeant, nec studia sua vel obiter tractando, vel procrastinando, occasionem rei bene gerendæ prætermittant, quibus ipse dictis, Lycéo huic valedicturus, subjunget Gratias, Deo ac Patronis agendas. Quamvis autem ipsa, qua de triga perorantium dictura est, materia, quippe non passim obvia nec auditu injucunda, studiosam juventutem ad studia alacrius excolenda excitaverit; Auditorum tamen O. O. H. Auctoritas quin majus additura sit calcar, nulli dubitamus. Hunc itaque Actum Oratorium honorifica sua benevolaque Audientiâ ipsi ne dedignentur, obnixissime officiosissimeq; obtestamur Scrib. Tor-gæ VII. Cal. Octobr. Anno O. R. clò lcc XCIV.

78 M 437

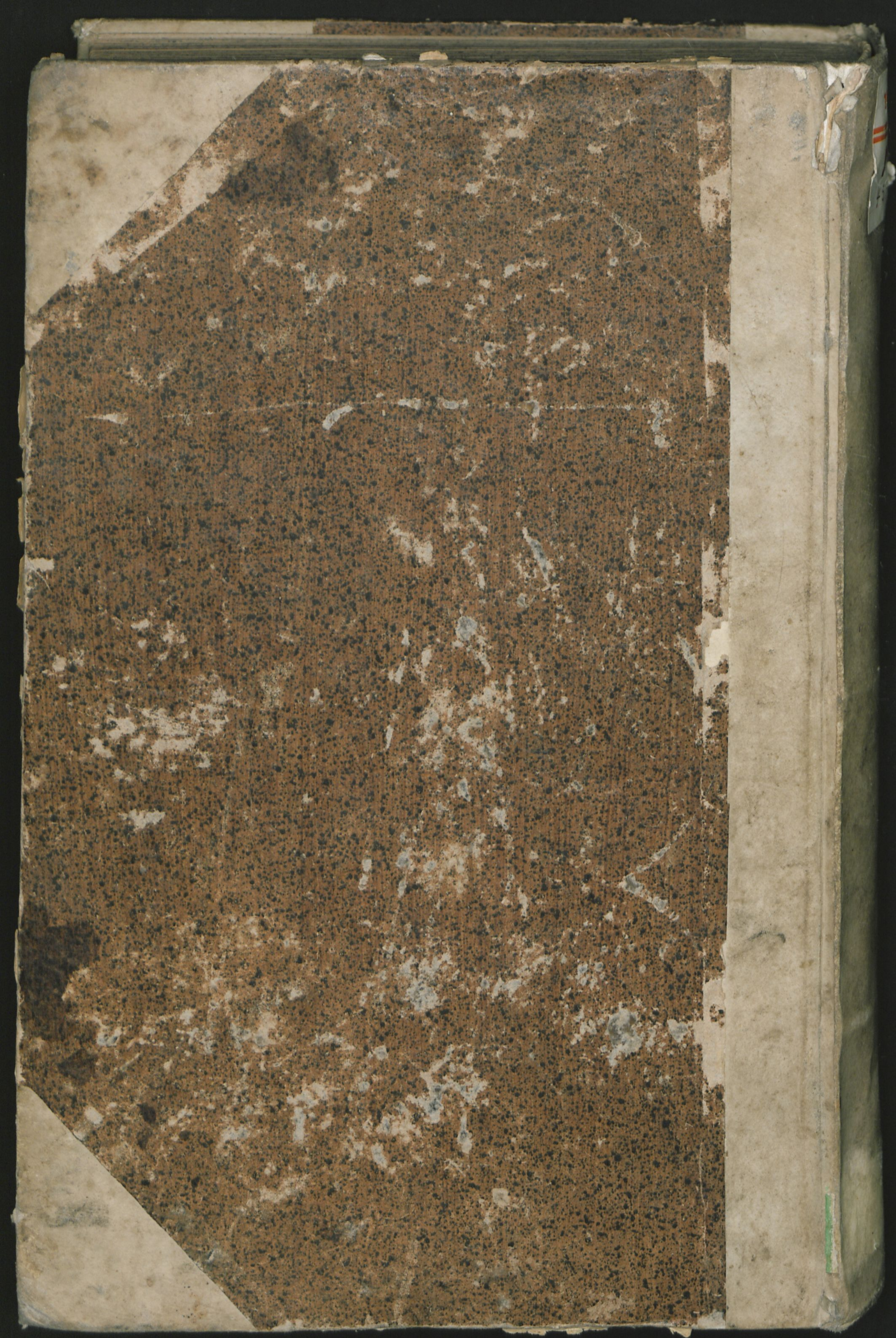
TA → OL

kein Rest.

nur 51. Stk verwendet bisher

I

10/17

AD
ORATORIUM,
IN
SCHOLO TORGENSEI

die 5. Septembr. XCIV.

habendum,
S ATQVE HONORATISSIMOS
OS MUSARUM
S, FAUTORES ATQVE
AMICOS,

quae par est, Observantia
invitat

FREDUS Steinbrecher
Rector ibid.

TORGÆ,
J. JOHANN. ZACH. HEMPL.